

Wiadomości Polskie

Redaguje Stowarzyszenie Polaków w Nowej Zelandii

Marzec 2022 / March 2022

The Polish Association in NZ Inc
PO Box 853,
Wellington 6140

Email: association@polishcommunity.org.nz
Website: www.polishcommunity.org.nz



POMOC DLA UKRAIŃSKICH UCHODźCÓW / UKRAINIAN REFUGEE APPEAL

Cieszy nas, że Polska i Polacy aktywnie pomagają ukraińskim uchodźcom, którzy uciekają na zachód. Poniżej podajemy listę organizacji, które można wesprzeć darowiznami. Lista została przekazana przez Ambasadę Rzeczypospolitej Polskiej w Wellington.

- Polska Akcja Humanitarna: <https://www.pah.org.pl/en/>
- Polska Misja Medyczna: <https://pmm.org.pl/en>
- Polski Czerwony Krzyż: <https://pck.pl/na-pomoc-ukrainie/>
- NZ Red Cross: <https://www.redcross.org.nz/what-we-do/overseas/ukraine-humanitarian-crisis/>
- UNICEF NZ: <https://www.unicef.org/appeal/conflict-in-ukraine>
- UNICEF Polska: <https://unicef.pl/chce-pomoc/nasze-akcje/pomoc-dla-ukrainy>
- Caritas: <https://caritas.pl/ukraina/>
- Specjalny rządowy serwis aby koordynować pomoc: <https://pomagamukrainie.gov.pl/>



Poland and Polish people are helping Ukrainian refugees who are fleeing towards the West. Please find below a list of organisations you can donate to to support this work.

These contacts have been provided to the Association by the Embassy of the Polish Republic in Wellington.

- Polish Humanitarian Action (in English): <https://www.pah.org.pl/en/>
- Polish Medical Mission (in English): <https://pmm.org.pl/en>
- Polish Red Cross (in Polish): <https://pck.pl/na-pomoc-ukrainie/>
- NZ Red Cross: <https://www.redcross.org.nz/what-we-do/overseas/ukraine-humanitarian-crisis/>
- UNICEF NZ: <https://www.unicef.org.nz/appeal/conflict-in-ukraine>
- UNICEF in Poland (in Polish): <https://unicef.pl/chce-pomoc/nasze-akcje/pomoc-dla-ukrainy>
- Caritas (in Polish): <https://caritas.pl/ukraina/>

Special Polish government portal for coordinating help (in Polish & English): <https://pomagamukrainie.gov.pl/>

KALENDARZ IMPREZ / CALENDAR OF EVENTS

Niedziela, 10 kwietnia 2022, od 13:00, Dom Polski, Newtown: Stół Wielkanocny (do potwierdzenia)	Sunday, 10 April 2022, from 1pm, Dom Polski, Newtown: Easter Table (tbc)
Poniedziałek, 18 kwietnia 2022, 11:00, Wellington Aquatic Centre, Kilbirnie: Śmigus Długus (do potwierdzenia)	Monday, 18 April 2022, 11am, Wellington Aquatic Centre, Kilbirnie: Fun in the pool (tbc)

FROM THE PA EXECUTIVE / OD ZARZĄDU STOWARZYSZENIA

Dear Readers,

We are appalled by the news of the full-scale invasion of sovereign Ukraine territory.

Little more than 82 years ago another Russian government did the same. Then the sovereign nation was Poland. Hundreds of thousands, including families with small children, were shipped to Siberia. Others went through something similar: if the boots and tanks were German, and the camps closer by, the terror, the loss and subsequent displacement were the same.

Many of our community were those people, those children were our parents, grandparents, or great-grandparents. Their stories are our stories, and we cannot help but feel distress as we see history repeat.

Our hearts go out to our Ukrainian friends and family, whether in Ukraine or in New Zealand, and to all who are worrying about family and friends who are caught up in this conflict.

As Poles, we feel proud to see Poland stepping up to care for the thousands of Ukrainian refugees heading to safety in the West. But, of course, we want to do more.

If you would like to give to support the Polish aid effort, you can find contact details for Polish aid agencies in this edition of Wiadomości Polskie, on our Facebook Page and on our website.

Once it is safer to come together in person, the Association will organise a benefit concert for the Ukraine. In the meantime, we have offered the Ukrainian Gromada of Wellington the use of our hall as a practical gesture of our support.

Many of us are fielding questions about the situation in the Ukraine from friends and workmates. If you would like to learn more about Ukraine, we are hosting a Webinar. Rob Rabel, Emeritus Professor and Senior International Advisor

at Victoria University Wellington – Te Herenga Waka will speak to us direct from Warsaw about the background to the situation in the Ukraine. Check the details below.

Serdecznie pozdrawiam,
Helena,
President, Polish Association

Drodzy Czytelnicy,

Jesteśmy zbulwersowani wiadomościami o inwazji na suwerenne terytorium Ukrainy.

Nieco ponad 82 lata temu, ówczesny rząd rosyjski zrobił to samo. Wtedy suwerennym narodem była Polska. Setki tysięcy ludzi, w tym rodziny z małymi dziećmi, zostały zesłane na Syberię. Inni doświadczyli czegoś podobnego: gdyby buty i czołgi były niemieckie, a obozy bliżej, to terror, straty oraz późniejsze wysiedlenie były takie same.

Wielu z naszej społeczności, to właśnie ci ludzie, te dzieci to nasi rodzice, dziadkowie lub pradiadkowie. Ich historie są naszymi historiami i nie możemy nie odczuwać niepokoju, gdy widzimy, jak historia się powtarza.

Nasze serca kierujemy do naszych ukraińskich przyjaciół i rodzin, czy to na Ukrainie, czy w Nowej Zelandii, oraz do wszystkich, którzy martwią się o rodzinę i przyjaciół uwikłanych w ten konflikt.

Jako Polacy czujemy się dumni, patrząc jak Polacy starają się zaopiekować tysiącami ukraińskich uchodźców zmierzających ku bezpieczeństwu na Zachodzie. Jednakże chcielibyśmy zrobić więcej.

Jeśli chcielibyście wesprzeć polską akcję ratunkową, dane kontaktowe do polskich agencji znajdziecie Państwo w tym wydaniu „Wiadomości Polskich”, na naszym Facebook’u i na naszej stronie internetowej.

Gdy będzie można spotkać się osobiście, Stowarzyszenie zorganizuje koncert benefitowy dla Ukrainy. Chwilowo, zaoferowaliśmy ukraińskiej Gromadzie korzystanie z naszej sali, jako niewielki gest naszego wsparcia.

Wielu z nas zalewanych jest pytaniami o sytuację w Ukrainie. Aby dowiedzieć się więcej, zapraszamy na seminarium internetowe. Rob Rabel, emerytowany profesor i starszy doradca międzynarodowy na Uniwersytecie Wiktorii w Wellington – Te Herenga Waka opowie nam bezpośrednio z Warszawy o podłożu sytuacji w Ukrainie. Szczegóły są podane poniżej.

Serdecznie pozdrawiam,
Helena,
Prezes Stowarzyszenia Polaków

Tłumaczenie: Małgosia Chalecka-Harris



Association member Zosia Trask (left) and executive member Jennifer Hanson (right) with Olga Vorobey of the Ukrainian Gromada of Wellington during a protest at Civic Square on Saturday 5 March.

Ms Hanson addressed the protest to convey the Polish Association's support for those suffering as a result of the invasion.

Członek Stowarzyszenia Zosia Trask (po lewej) i członek Zarządu Jennifer Hanson (po prawej) z Olgą Vorobey z Ukraińskiej Gromady na proteście 5go marca w Wellingtonie.

Jennifer wystąpiła z przemówieniem w imieniu Stowarzyszenia Polaków, wyrażającym poparcie dla osób cierpiących z powodu inwazji.

**Background to the Ukrainian crisis
Seminar by Alexander Maxwell on Zoom**

This talk outlines the 2013-2014 crisis in Ukraine from the Maidan protests to the war in Donetsk and Luhansk. The talk emphasizes the role of Russian in Ukrainian public life, the various legal cases for control of Crimea, and the separatist republics in Donetsk and Luhansk. These events shed light on the current crisis in Ukraine.

Alexander Maxwell is Associate Professor of History at Victoria University of Wellington.

The event is taking place via Zoom on **Friday, 11 March 2022, 12-1pm**.

Please register at: <https://www.wgtn.ac.nz/>

**International Relations Perspective on the Ukraine:
Prof Rob Rabel from Poland Direct**



ZOOM SESSION on Monday 14 MARCH at 8 PM (NZ Time)

Professor Rob Rabel is an emeritus professor at the School of History, Philosophy, Political Science and International Relations at Victoria University of Wellington - Te Herenga Waka. Currently on sabbatical at the University of Warsaw, he is positioned to provide a unique insight into international relations perspectives on the Ukrainian conflict and what is happening on the ground in Poland today.

We have organised a zoom session with Prof Roberto Rabel. Register here:
<https://forms.gle/vugZswZn6avgs8B66>

This event is limited to 100 participants and will be recorded. Please provide questions you would like to ask Rob in the registration form.

Krzys (Chris) Dzikiewicz

OD STOWARZYSZENIA POLSKICH KOMBATANTÓW

ZMARŁA MALWINA (WISIA) SCHWIETERS (Rubisz)

W dniu 06 lutego 2022 r. zmarła nasza długoletnia członkini SPK, Malwina Schwieters (Rubin), znana jako WISIA.

Malwina Zofia (Wisja) Schwieters (z domu Rubisz), urodziła się 15 lutego 1931 r. w Sokołowie, w powiecie rzeszowskim, woj. lwowskie. Do wybuchu II wojny światowej, wraz z rodzicami mieszkała w Rozwadowie, skąd – uciekając przed Niemcami – udali się do Lwowa. Po zajęciu wschodnich terenów Polski przez Sowieców,

dziewięcioletnia Malwina, wraz z rodzicami i młodszym bratem, została deportowana na Syberię w kwietniu 1940 roku.

Układ Sikorski - Majski otworzył przed wieloma Polakami więzionymi w Związku Radzieckim szansę na opuszczenie „niehumanitarnej ziemi”. Wraz z armią gen. Andersa wyszedł ojciec Malwiny, Zygmunt Rubisz, a niewiele później ona sama, już tylko z matką (młodszy brat zmarł w Uzbekistanie) i z polskim sierocińcem wyostały się do Iranu.

Stamtąd, w listopadzie 1944 r., dotarła do Nowej Zelandii, i razem z kilkusetdziesięciorgiem dzieci została umieszczona w obozie w Pahiatua. W Nowej Zelandii Malwina odebrała całe swoje wykształcenie, łącznie z uniwersyteckim. Od 1947 roku mieszkała w Auckland. Ukończywszy studia w 1958 roku wyszła za mąż za Nowozelandczyka, Patryka Schwieters.

Na polu działalności polonijnej Malwina z zapałem oddała się podtrzymywaniu i umacnianiu polskości, kultywowaniu wiary oraz uczestnictwu w akcjach pomocy na cele niepodległościowe i patriotyczne. Ś.p. Malwina – Wisia należała do grona współzałożycieli Stowarzyszenia Polaków w Auckland i organizacji Solidarność w Nowej Zelandii. Przez wiele lat piastowała funkcję sekretarza Komitetu Pomocy Duszpasterskiej, wspierającego pracę polskich kapłanów pracujących wśród Polaków w Auckland. Była również jednym z inicjatorów umieszczenia, w 1990 roku, tablicy upamiętniającej ofiary Katynia w katolickiej Katedrze św. Patryka w Auckland. Jej starania o zachowanie pamięci historii Polski, kultywowanie piękna i czystości języka polskiego oraz umacnianie tożsamości Polaków różnych generacji żyjących na antypodach sprawiła, że w środowisku polonijnym w Auckland nadano jej miano „strażnika pamięci narodowej”.



Ś.p. Wisia została odznaczona wieloma krzyżami, medalami, odznakami i dyplomami, m.in.

- Krzyżem Oficerskim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej, wręczonym osobiście przez Prezydenta RP w sierpniu 2018 r, w Auckland,
- Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi RP,
- Krzyżem Kombatanckim i Złotą Honorową Odznaką SPK przyznanymi przez Federację Światową SPK w Londynie,
- Orderem „Polonia Mater Nostra”,
- Medalem „Golgota Wschodu” – Katyń

Msza Żałobna odbyła się w dniu 5 marca br, w Cathedral of St Patrick's Catholic Church w Auckland. We Mszy wzięli udział Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej, pan Grzegorz Kowal, kilkudziesięciu Polaków z rodzinami oraz wielu Nowozelandczyków.

Zarząd Krajowy SPK składa hołd Jej Pamięci, łącząc się w żalu i smutku z rodziną, przyjaciółmi, współuczestnikami Jej niewoli na Syberii i licznymi osobami, które Ją znały.

NIECH DOBRY BÓG PRZYJMIE JĄ DO SWEGO GRONA

POWSTANIE KOŁA SPK na Wyspie Południowej, z siedzibą w Christchurch.

Dnia 11 lutego 2022 r. zostało utworzone Koło SPK na Wyspie Południowej, z siedzibą w Christchurch.

Skład Zarządu Koła na pierwszą kadencję: Krzysztof Pawlikowski (Prezes), Mariusz Talaśka (Sekretarz) i Joanna Rode-Pawlikowski (Skarbnik).

Celem Koła jest pielęgnowanie pamięci o polskich patriotach walczących o niepodległość Polski w latach 1939-1989 oraz pamięć o ofiarach komunistycznego i faszystowskiego terroru. Wśród ofiar komunistycznych represji szczególną pamięcią i opieką otaczane będą Polskie Dzieci z Pahiatua i ich rodziny mieszkające na Wyspie Południowej.

Współpracując z Christchurch Memorial Returned Services Association (Memorial RSA) i z innymi bratnimi organizacjami, członkowie Koła będą popularyzować znajomość polskiej kultury tradycji i historii wśród nowozelandzkiego społeczeństwa. Stowarzyszenie nasze jest otwarte dla każdego, kto ukończył 18 lat i chciałby przyłączyć się do naszej humanitarnej - patriotycznej działalności..

Zarząd Krajowy SPK

MEDAL ZA 50 LAT MAŁŻEŃSTWA OD PREZYDENTA RP



Zarząd Krajowego Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Nowej Zelandii zamierza wystąpić do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, pana Andrzeja Dudy, o nadanie medalu 50 lat pożycia małżeńskiego. Medal taki wraz z dyplomem mogą otrzymać małżeństwa posiadające (przynajmniej jedna osoba) ważne obywatelstwa polskie i 50 lub więcej lat wspólnego pożycia małżeńskiego.

Jest to bardzo ładny medal, który po pozytywnej decyzji Prezydenta, wręczany będzie przez Ambasadora RP w Nowej Zelandii. Prezydent RP, przyznając medal i przesyłając gratulacje, podkreśla znaczenie trwałości i nierozzerwalności rodzin, będących podstawą rozwoju Polski i trwania Polonii za granicą oraz jej kulturowych tradycji.

Odpowiedni wzór wniosku można otrzymać od niżej podpisanego, numer telefonu (04) 972 4545 lub email: mariopol4545@gmail.com Potrzebne dokumenty to: paszport lub potwierdzenie obywatelstwa polskiego, zaświadczenie zawarcia ślubu, oświadczenie o niekaralności.

Termin składania wniosków wraz z wyżej wymienionymi dokumentami do 26.03.2022 r.

Marian Ceregra

WIADOMOŚCI DUSZPASTERSKIE/ PASTORAL NOTICES

Polskie Msze

Obecnie niedzielne Msze Święte są odprawiane w kościele St Martin de Porres, w Avalon, o godzinie 11.30am. W Island Bay, w tej chwili, Polskie Msze Święte są wstrzymane z powodu, że Home of Compassion jest zamknięty dla publiczności od poniedziałku 31-go stycznia aż do niedzieli 3-go kwietnia 2022. Komitet poinformuje kiedy sytuacja się zmieni. Porządek mszalny na okres wielkanocny będzie podany z początkiem kwietnia.

+ + +

Polish Masses

Currently Polish Sunday Masses are taking place in St Martin de Porres Church, Avalon at 11.30am. In Island Bay Polish Masses are currently on hold due to the Home of Compassion being closed to public access, effective Monday 31st January – Sunday 3rd April 2022. The Polish Church Committee will inform everyone when this situation changes. The Mass Timetable for Easter will be published at the beginning of April.

Michał Mendruń

Komitet Pomocy Duszpasterskiej / Polish Church Committee

WZNOWIENIE POLSKIEJ SZKOŁY



Kochani,

Bardzo serdecznie chciałabym zaprosić rodziców dzieci w wieku 5-10 lat do współpracy nad tworzeniem polskiej klasy w ramach Polskiej Szkoły w Wellington. Klasa byłaby stworzona dla dzieci, które rozumieją język polski i które potrafią się w nim komunikować.

Klasa zapewniłaby wsparcie i motywację rodzicom, którzy starają się wychować swoje dzieci dwujęzycznie.

Format i program do wspólnego uzgodnienia, ale podstawą zajęć byłaby przede wszystkim dobra zabawa dla dzieci i rodziców. „Lekcje” odbywałyby się wirtualnie

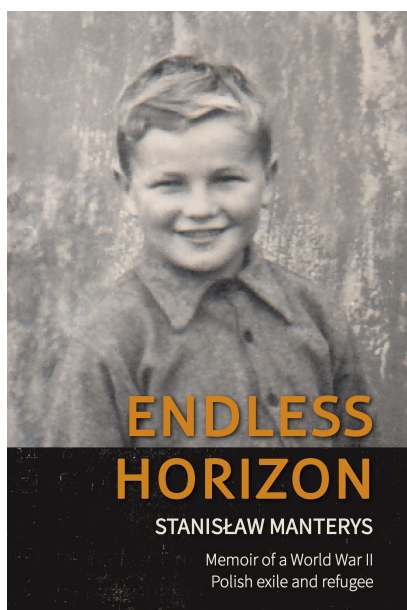
cotygodniowo lub dwutygodniowo z możliwością regularnych spotkań całą grupą w fajnych miejscach.

Chętnych do współpracy proszę o kontakt mailowy beatajohnston@gmail.com

Do usłyszenia.

Beata Johnston

STANISŁAW MANTERYS BIOGRAPHY



I'm pleased and proud to have published the autobiography "Endless Horizon" of my father Stanisław Manterys. He was one of the 733 Polish children from Pahiatua. His experience was much like the other children – early childhood in Poland, forced deportation to Russia's Soviet Union, flight to Uzbekistan and Iran and permanent refuge in New Zealand in 1944. He tells this story from his own perspective and experience and also of growing up and living in New Zealand.

Special thanks to funding from the [Polish Embassy in Wellington](#) and Jacek Drecki at Quo Vadis publishing.

The book is available on TradeMe for \$20 plus \$7 courier. [Click here](#) to go straight to the TradeMe page or search "Endless Horizon" on TradeMe.

All proceeds will go to Unicef to help Ukrainian children.

The TradeMe sale is by bank deposit, so if you want to deposit more than the above purchase/courier amount then feel free to do so and it will all go to Unicef.

Adam Manterys



On Sunday February 20th Orleța held a workshop at the Polish Children's Camp at El Rancho.

It was a joyous event and a fitting addition to the wonderful family weekend which was filled with activities for our Orleța families as well as their friends.

2022 – 2023 is the year we are celebrating 150 years of Poles in New Zealand and also the PolArt festival which will take place in Sydney at the end of this year. Some Orleța children will be attending this festival with their parents and we are planning to enable them to participate in at least the Youth Fest. Past dancers are welcome back by contacting the Orleța and/or Orzeł teachers or coordinators. email orleta@polishcommunity.co.nz

A pierogi fundraiser is being planned for the week after Saturday and Sunday 19th and 20th March. Orders for beef, cabbage and mushroom as well as cheese and potato Pierogi @ 15 for \$20 can be emailed to orleta@polishcommunity.org.nz

Many events and chances to perform have recently been postponed for our dancers but we are at least looking forward to dancing at our own Polish Festival on October 1st 2022.

For now we are waiting for the peak of the Omicron virus to pass so that we can resume our fun classes on Sundays.

PolArt 2025 – Wellington NZ - Do you share the dream?



This is the year of PolArt Sydney 2022! Our folkloric dance groups are preparing to take part the festival which is held over 10 days starting on the 27th December. Polish folkloric dancing (over 500 dancers), film, art works, music and all things Polish will be on offer to Sydney's visitors and public. This will be the biggest Polish festival outside of Poland. NZ groups have attended the festivals over many years and now it's time to hold it in Aotearoa. Planning for PolArt involves not only the preparation of artists and performers, but also the input of all of our creative and planning resources plus abilities to market what makes our country great.

Please join us to initiate this exciting project **Dom Polski on Saturday 26th March 2022 at 6pm.**
Let's make this dream come true – **RSVP orleta@polishcommunity.org.nz**

Ela Rombel

BIWAK W EL RANCHO / POLISH WEEKEND AT EL RANCHO

Rodziny z Wellingtonu i okolic ponownie zebrały się na biwaku w El Rancho, gdzie przez weekend 18-20 lutego mieliśmy możliwość, aby odpocząć od codziennego zgiełku i zawirowań, zapomnieć choć na chwilę o pandemii, i po prostu spędzić miło czas w doborowym towarzystwie.



Atrakcji było co nie miara. Tradycyjnie już obóz rozpoczął się ogniskiem z kiełbaskami i piankami. Jazdy konne, podchody, zjeżdźalnia wodna, tańce polskie, zajęcia plastyczne organizowane przez Panią Kasię Waldegrave to tylko niektóre z zajęć, które są wpisane na stałe jako punkt obozu.

Duże wrażenie na wszystkich zrobiła prezentacja Krzyśka na temat rocznicy 150 lat Polonii w NZ. Szczególnie podobało mi się pokazanie kontekstu tego co się działo w Polsce i w NZ w tym okresie.

Interpretacja obozowa "Smoka Wawelskiego" wzbudzała wybuchy śmiechu wśród dzieciaków. Beata, Pani Kryisia i Paul przybliżyli tę legendę jeszcze bliżej naszym dzieciakom.

Bez wsparcia wielu osób byłoby ciężko zorganizować obóz i zajęcia. Dlatego ogromne podziękowania należą się wszystkim, którzy wspierali nas i dbali o to by był to najlepszy obóz na jakim byliśmy. To kolejna możliwość do stworzenia wspaniałych wspomnień, które pozostaną w naszych sercach, a w szczególności sercach naszych dzieci, na zawsze.

Dziękujemy Ambasadzie RP w Wellingtonie, Polish Charitable & Educational Trust i Polskiej Szkole za wsparcie finansowe, dzięki którym dotacjom mogliśmy znów uczestniczyć w obozie.



Families in and around Wellington were again given the opportunity to attend the camp at El Rancho, where over the weekend we had the opportunity to take a break from everyday hustle and bustle, forget about COVID for a moment and just spend a good time in a good company.

There were many attractions. Traditionally, the camp started with a bonfire with sausages and marshmallows. Horse-riding, orienteering run, water slide, Polish dances, art classes organized by Mrs Kasia Waldegrave are just some of the activities that are permanently inscribed as an activity in the camp.

Krzysiek's presentation on the anniversary of 150 years of the Polish community in NZ made a great impression on everyone. I especially liked the context of what was happening in Poland and NZ during this period.

The camp interpretation of the Wawel Dragon brought outbursts of laughter among the kids. Beata, Mrs Krysia and Paul brought this legend even closer to our kids.

Without the support of many people, it would be difficult to organize a camp and activities. That is why we would like to thank everyone who supported us and made it the best camp we have been to. This is another opportunity to create wonderful memories that will stay in our hearts, and especially in the hearts of our children, forever.

Great thanks to the Embassy of the Republic of Poland in Wellington, Polish Charitable Trust and Polish School. Without your donations this camp would not be possible.



Małgosia Chalecka-Harris

POLISH HUNGARIAN FRIENDSHIP DAY

Celebrating Polish Hungarian Friendship Day - Wednesday March 23 2022

*Polak, Węgier — dwa bratanki,
i do szabli, i do szklanki,
oba zuchy, oba żwawi,
niech im Pan Bóg błogosławi.*



*Lengyel, magyar – két jó barát,
Együtt harcol s issza borát,
Vitéz s bátor mindkettője,
Áldás szálljon mindkettőre.*

Wednesday 23 March marks the 16th Polish-Hungarian (or in Hungary, Hungarian-Polish) Friendship Day.

To mark the day, the Magyar Millennium Park (Hungarian Garden) Trust and the Polish Association in New Zealand wish to make known their intention to work together going forward.

Whilst the current circumstances are not conducive to bringing our two communities together face to face, we look forward to many opportunities to get to know each other in the future.

Helena Fagan

W środę 23go marca 2022 obchodzony będzie 16ty Polsko-Węgierski (Węgiersko-Polski na Węgrzech) Dzień Przyjaźni.

Z tego powodu, organizacje Magyar Millennium Park (Hungarian Garden) Trust oraz Stowarzyszenie Polaków w Nowej Zelandii chciałyby powiadomić, że zamierzają współpracować, aby celebrować ten dzień w Nowej Zelandii.

Chociaż z powodu obecnej sytuacji nie będziemy w stanie zorganizować wspólnej imprezy dla naszych obu społeczności z tej okazji, będziemy starać się poznać wzajemnie jak tylko będzie to możliwe.

Translation: Krystyna McNeil